

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Gellér Balázs József ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Simon Ida ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szerződésen alapuló követelés megfizetése** iránt, a Fővárosi Bíróság előtt 7.G.40.275/2008/38. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.199/2009/8. számú ítéletével befejezett perében, az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, a 2011. február 8-án megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.199/2009/8. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 500.000 (Ötszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget és az Államnak - külön felhívás alapján - 2.464.000 (Kettőmillió-négyszázhatvannégyezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes 1999. július 1-től, - annak 2005. december 31-én bekövetkezett megszűnéséig - ellátásszervezőként vett részt az Irányított Betegellátási Modellkísérletben (IBM). 2006. január 1-én hatályba lépett az Irányított Betegellátási Rendszer (IBR), mely új rendelkezéseket tartalmazott az ellátásszervezők adatkezelése tekintetében.

A peres felek 2006. december 8-án írták alá az IBR keretében nyújtott egészségügyi szolgáltatások megszervezésére irányuló perbeli szerződést, melyet 2006. január 1-től 2006. december 31-i terjedő időtartamra kötöttek meg azzal, hogy a felperes elvi számlájának vezetése szempontjából a 2005. október 1-től 2006. szeptember 30-ig terjedő időszakban teljesített ellátásokat kell figyelembe venni. Az alperes - mely már a szerződés aláírása előtt is az IBR-hez tartozónak tekintette a felperest - 2006. február 12-én felhívta a felperest az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (Eüák.) 22/B. §-a /4/ és /6/ bekezdésében előírt tájékoztatási és ezzel összefüggő kötelezettségének teljesítésére. A felperes és a vele szerződéses viszonyban álló háziorvosok az alperes által hivatkozott tájékoztatási kötelezettségüknek oly módon tettek eleget, hogy a rendelőben kifüggesztették a tájékoztatást.

Az alperes - 2003. november 30-ig TAJ alapon küldött a felperesnek egészségügyi adatokat, a későbbiekben alkotmányossági problémák miatt kilenc számjegyű, véletlenszerűen generált, konkrét személlyel összefüggésbe nem hozható kapcsolati kóddal továbbította azokat. Kapcsolati kódon utoljára 2005. novemberben küldött - 2004. októbere és 2005. márciusa közötti időszakra vonatkozó - adatokat, ezt követően az alperes részéről semmilyen adatszolgáltatásra nem került sor.

Az alperes 2006. november 2-án a 2006. szeptember 30-ig terjedő időszak tekintetében a felperesnél ellenőrzést végzett és nem talált szabálytalanságot. Nem állapította meg azonban - holott erre a peres felek szerződése kötelezte - 2007. március 16-ig a felperes elvi számlájának egyenlegét és a felperes részére kifizethető összeget, majd 2007. július 12-én kelt, főigazgató-helyettesének aláírásával ellátott levélben közölte a felperessel, hogy az Eüák. 22/B. §-ában írt eljárás elmulasztása miatt a felperes részére semmilyen pénzösszeg utalványozásának nincs helye.

A felperes keresetében elsődlegesen a szerződés teljesítése címén kérte az alperes 131.500.000 Ft-ban és ennek 2007. március 17-től járó kamataiban való marasztalását a Ptk. 313. §-ára, 300. § /1/ bekezdésére és az irányított betegellátási rendszerről szóló a 331/2005./XII.29./ Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 13. § /3/ bekezdésére alapítottnan. Másodlagosan - ha a bíróság úgy ítélné meg, hogy a betegút követés tevékenységet a felperes adatok hiányában nem végezhetette el - a marasztalás tőkeösszegét 60.000.000 Ft-ban határozta meg. A felperes harmadlagos kereseti kérelmében biztatási kár címén, a 2006. október 1. és 2007. június 30. között teljesített ellátásszervezői tevékenysége alapján 418.653.000 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Emellett a Ptk. 4. § /1/ bekezdés, 205. § /3/ bekezdés és 277. § /4/ bekezdés alapján kérte az alperes kártérítési felelősségének megállapítását a tájékoztatási, együttműködési kötelezettség elmulasztása miatt.

Az alperes érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a 2006. december 8-án aláírt szerződés a Ptk. 227. § /2/ bekezdésébe ütköző szerződés volt - adatszolgáltatási jogosultság hiányában a szerződésben vállalt szolgáltatások teljesítése lehetetlen volt - és jogszabályba is ütközött, mert a felperes nem rendelkezett „érintett biztosítottakkal”. A szerződés ez okokból való érvénytelenségének megállapítása érdekében viszontkeresetet is előterjesztett.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte és a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére - a felsorolás sorrendjében - elszámolás, vagy a Ptk.339. § /1/ bekezdés szerinti kártérítés, jogalap nélküli gazdagodás, biztosítási kár címén kérte az alperes marasztalását a megtakarítási keretből felperest megillető összeg tekintetében.

Az elsőfokú bíróság 38. sorszámú ítéletében a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felek között a kötelező egészségbiztosítási ellátásról szóló 1997. évi LXXXIII. törvényben (Ebtv.-ben) meghatározott ellátás szervezési szerződés 2006. január 1-én jött létre, csak annak írásba foglalására utólag, 2006. december 8-án került sor. Megállapította, hogy a felperes az IBR-be az IBM-ben megszerzett adatokkal nem tudott belépni, a felperesnek újra meg kellett szereznie adatkezelési jogosultságát az új jogszabályi környezetben, az új szerződés feltételei szerint. Tény, hogy a felperes a perbeli ellátás szervezési szerződés létrejöttékor nem rendelkezett az „érintett biztosítottak” adataival, de ez nem képezte a szerződéskötés akadályát, a biztosítottak kiértékelését, illetve tájékoztatását ugyanis a felperes a szerződésben vállalta.

Az elsőfokú bíróság szerint a perbeli szerződés érvényes szerződés volt, - nem irányult lehetetlen szolgáltatásra és nem ütközött jogszabályba sem - ezért a viszontkereset elutasításáról döntött.

Az elsőfokú bíróság az elsődleges keresetet tartalma alapján a Ptk. 277. § /1/ bekezdésén alapuló, a szerződésben kikötött, ellenszolgáltatás teljesítésére irányuló keresetnek tekintette. Az Ebtv. 38/C. § /1/ és /5/ bekezdése, valamint a Korm. rendelet 8. §-a alapján rámutatott arra, hogy az alperes által az ellátás szervező részére átadott adatbázis felhasználásával vált lehetővé a betegút követés, amire épült az ellátásszervező irányító, koordináló, szervező és adatkezelő tevékenysége, a szakmai protokollok és a hatékony prevenciós eljárások kidolgozása, a háziorvosok tevékenységének szervezése pedig eszközként szolgált a hatékonyabban és olcsóbban működő egészségügyi rendszer létrehozásához. Álláspontja szerint nem fogadható el az a felperesi állítás, hogy az általános betegút követés elvégezhető volt a háziorvosok által átadott adatok feldolgozásával, valamint a korábbi évek tapasztalatai, összesített adatai alapján, a háziorvos

ugyanis az IBR-ben nem kap adatot a többi egészségügyi szolgáltatótól arra vonatkozóan, hogy a praxisához tartozó biztosított milyen ellátásban részesült és a felperes feladatát az IBR-ben egyébként sem az általános betegút követés képezte. Az Ebtv. 38/C. § /1/ bekezdésében megfogalmazottak szerint az IBR kifejezetten az un. érintett biztosítottak, - tehát konkrét személyek - egészségi állapotának és az általuk igénybe vett szolgáltatások javítására irányult, melyet szerződésszerűen csak az érintett biztosítottak adatbázisán alapján lehetett teljesíteni. Az Ebtv. 38/C. § /7/ bekezdése szerinti „érintett biztosított” viszont a felperes ellátási területéhez nem tartozott, a felperes nem rendelkezett „érintett biztosítottak” betegforgalmi adataival. (Annak pedig nem volt a jogvita elbírálása során jelentősége, hogy a felperes a 2006-os évet megelőzően milyen adatbázis alapján látta el a betegút követést.)

A felperes tehát nem tudta teljesíteni az IBR-ben előírt betegút követési tevékenységét. Teljesítés hiányában e tevékenységgel okozati összefüggésben megtakarítás nem keletkezett, így alaptalanul kérte a felperes a betegút követéssel kapcsolatban keletkezett megtakarítás kifizetését.

Nem minősült IBR-ben végzett tevékenységnek az a prevenció, szakmai protokoll és koordináció sem, ami nem az érintett biztosítottak betegút követésén alapult, IBR-en kívüli tevékenységre alapítottan pedig megtakarítás sem vizsgálható.

Ténynek tekintette az elsőfokú bíróság, hogy 2006. december 8-án - a szerződés aláírásakor - mindkét fél előtt tudott volt, hogy a felperes tájékoztatási kötelezettségét nem a jogszabályban előírtak szerint teljesítette. Álláspontja szerint a felperes alaptalanul állítja, hogy a szerződés aláírásával az alperes a felperes teljesítését elismerte és elfogadta, a 2006. őszén lefolytatott ellenőrzés pedig nem a biztosítottak tájékoztatásával volt kapcsolatos, hanem a kifizetett megtakarítás felhasználására vonatkozott.

E. B. tanúvallomásaiban előadottak alapján hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kapcsolati kódon keresztül csak a 2005. március 31-ig keletkezett adatokat kapta meg, a 2005. október 1. és december 31. közötti időszakra eső egészségügyi adatokhoz kapcsolati kódon sem jutott hozzá. Nem rendelkezett tehát olyan adattal, amely alapján szerződésszerűen teljesíteni tudott volna, az alperes által 2006. február 27-én elrendelt adatmegsemmisítést pedig 2006. márciusában végrehajtotta. Fenti indoklással utasította el az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmét.

A szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére előterjesztett viszontkereseti kérelmet érdemben azért nem vizsgálta, mert álláspontja szerint 2006. január 1. napján érvényes szerződés jött létre a felek között.

Érdemben vizsgálta és megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság a Ptk. 6. §-ára alapítottan előterjesztett harmadlagos keresetet.

Hangsúlyozta, hogy a felperes a Ptk. 6. §-ában írt tényállási elemek fennállását nem bizonyította, ezzel kapcsolatban még állításokat sem fogalmazott meg, lényegében csak arra hivatkozott, hogy az alperes még 2007-ben is szerződést akart kötni a felperessel. Álláspontja szerint a Ptk. 6. §-a alapján egyébként is a felperes csak a szerződéskötés elmaradásából származó, biztatással összefüggésben keletkezett károk megtérítésére, és nem a szerződés teljesítése esetén kifizethető megtakarításra tarthatna igényt. A felperes még azt sem bizonyította, hogy a szerződés megkötése az alperes magatartása miatt hiúsult volna meg.

Az elsőfokú bíróság szerint megalapozatlanul kérte a felperes a Ptk. 4. § /1/ bekezdése, 205. § /3/ bekezdése és 277. § /4/ bekezdése alapján az alperes kártérítési felelősségének megállapítását. A felperes e kereseti kérelemmel kapcsolatban is a megtakarítás kifizetésére kérte kötelezni az alperest, megjelölt kár hiányában viszont a kártérítési felelősség fennállását nem lehetett vizsgálni.

Végül kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a megtakarítás kifizetésére irányuló kereseti követelés elbírálásánál kizárólag annak volt jelentősége, hogy a szerződés teljesítése megtörtént-e és nem annak, hogy a teljesítés elmaradása kinek a magatartására volt visszavezethető. Hangsúlyozta, hogy mind az Ebtv., mind az Eüak. szerint a háziorvoshoz bejelentkezett biztosítottakat személyre szabottan, levélben kellett tájékoztatni, levélben kellett biztosítani az adatkezelés megtiltásának lehetőségét, tehát dokumentált módon kellett megtörténnie a biztosítottak tájékoztatásának. Mindez az adatkezelési jogosultság megszerzésének elengedhetetlen feltétele volt, ennek hiányában a felperes nem tarthatott igényt egészségügyi adat átadására. A megtakarítás kifizetésének pedig alapfeltétele volt a biztosítottak tájékoztatása, annak dokumentálása és az érintett biztosítottak egészségügyi adatainak kezelése az ellátásszervező részéről. „Ezen a területen” pedig a felperes (nem az alperes) mulasztást követett el, és a háziorvosok nemteljesítése is a felperes terhére esett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélet helyes indokai alapján hagyta helyben.

A felperes fellebbezésének azon felvetésére, hogy a tájékoztatás elmaradása jogszabályi bizonytalanságokra volt visszavezethető, rámutatott arra, hogy nem lehetett volna a felperes terhére róni a tájékoztatás hiányosságait abban az esetben, ha az Útmutatóban írtaknak megfelelő tartalmú tájékoztatást adott volna a bejelentkezett biztosítottaknak.

Hangsúlyozta, hogy a felperesnek konkrét betegekhez kapcsolódóan kellett elvégeznie feladatait és azokat csak akkor láthatta el, ha a bejelentkezett biztosítottak érintett biztosítottakká váltak. Adatkezelési jog hiányában a felperes nem teljesíthette betegút követésre vonatkozó kötelezettségét, így az ellátásszervezői tevékenységhez kapcsolódó bevételi többlet sem volt kalkulálható.

A felperesnek tudnia kellett arról, hogy a 2006. január 1-től hatályos jogszabályok alapján tájékoztatási kötelezettsége fennáll, sőt azzal is számolni kellett, hogy az ellátásszervezéssel kapcsolatos feladatok miatt önálló szervezeti egységet is létre kell hoznia és ehhez biztosítania kell a személyi és tárgyi feltételeket (Korm. rendelet 9. § /1/ bekezdés). Az alperest a 2006-os év tekintetében szerződösszegés nem terheli, és nem áll fenn felelőssége a Ptk. 6. §-a alapján sem, mert a felperesi önhiba hiányát nem lehet megállapítani.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan pedig a „felperesi követelés” jogalapjának fennállását megállapító közbenső ítélet meghozatalát kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

Az IBR lényege és célja nem a TAJ alapú betegút követés volt. Az IBR-ben a betegút elemzése, követése alapvetően nem személyre történik és az adott személyre sem bír hatással, hisz az egészségügyi ellátási eseményről az ellátásszervező csak hónapokkal később szerez tudomást. A betegút elemzés nem a személyes adatok különböző szempontok szerinti elemzését, több éven át való követését jelenti, hanem a különböző szempontok szerint összesített nem TAJ alapú adatokból az átlagtól eltérők kiemelését, majd vizsgálatát.

A 2006-os modellévben már lehetetlen is volt a személyes adatokon alapuló betegút követés, mert a TAJ alapon és kapcsolati kódon megkapott adatokat az ellátásszervezőknek meg kellett semmisíteniük.

Téves a jogerős ítéletnek az az álláspontja, hogy TAJ alapú betegút követés hiányában nem lehetett ellátásszervezői tevékenységet folytatni. A prevenciós programokhoz szükséges adatok a házi orvosok rendelkezésére álltak, a prevencióhoz, a szakmai protokollok alkalmazásához és az egészségügyi koordináláshoz nem volt szükség az alperes által továbbított adatokra. A hibafeltáró jelentést el lehetett készíteni kapcsolati kódok alapján kapott adatok szerint is. Ezt erősítette meg Sz. N. B-nak a 15. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldalán rögzített tanúvallomása. Ha igaz a jogerős ítéletnek az az állítása, hogy a biztosítottak tájékoztatása hiányában nem lehetett ellátásszervezői tevékenységet végezni, akkor érthetetlen, hogy az alperes miért kívánt még 2007-ben is szerződést kötni változatlan tényállás mellett a felperessel.

Tévesen állítja a jogerős ítélet, hogy TAJ alapú betegút követés hiányában bevételi többlet nem keletkezhet. A Korm. rendelet 13. § /3/ bekezdésének csak c) és d) pontja áll kapcsolatban a biztosítottakkal, - az a) és b) pontban írtak nem - tehát, a megtakarítási keret 50 %-ának nincs köze a betegút követéshez. A felperes betegút követés hiányában is el tudta látni prevenciós, koordináló és egyéb tevékenységét, azt el is látta, e

tevékenységeket pedig az alperes külön ellenőrizte és külön számolta el.

A biztosítottak értesítésének elmulasztása nem adott felmentést az alperes számára az elvi számla vezetése alól. Nem befolyásolta az elvi folyószámla vezetését, illetve a megtakarítás számítását az, ha valaki megtiltotta az adatkezelést. Sz. N. B. vallomása szerint elvi számlát 2006-ban is vezetett az alperes, csak azt „modellszámításnak” nevezte. Ha a bíróság a felperes indítványának helyt adva kötelezte volna az alperest ennek csatolására, nyilvánvalóvá vált volna, hogy az adatkezelés megtiltása esetén is lehetett elérni megtakarítást.

A megtakarítás azt jelenti, hogy a rendszerbe tartozó betegek egy főre jutó költségei alacsonyabbak voltak, mint a rendszeren kívüli betegeké. Az 1999-óta folyamatosan végzett munka, a kialakított protokollok betartása, a színvonalas beteggondozás, a kezdetektől végzett szervezett prevenció, stb. folyamatosan a költséghatékonyság irányában hatottak, és ez a felperes tevékenységével volt kapcsolatos. Ezért sem igaz, hogy betegút elemzés nélkül nem lehetett „megtakarítást” realizálni.

Az elvi számla vezethető volt és azt az alperes vezette is és nem volt akadálya a megtakarítási keret kiszámításának sem. Maga P. A. OEP igazgató ismerte el 2007. október 27-én kelt levelében, hogy a megtakarítási keret összegét az alperes a jogszabályoknak megfelelően és időben kiszámította. Ugyanilyen tartalmú tájékoztatást adott 2007. október 31-i keltezéssel dr. Sz. T. is. A rendszer tehát működött, a megtakarítási keret utalványozása csak az alperes rosszhiszemű magatartása miatt nem történt meg. A hivatkozott levelekre figyelemmel a felperes indítványa alapján ismét el kellett volna a bíróságnak rendelnie Sz. N. T. tanúkénti meghallgatását arra is figyelemmel, hogy a levelek szerint is csak részben lehetetlenült el az ellátásszervezői feladat elvégzése. Mindezek értékelését a másodfokú bíróság a Pp. 221. § /1/ bekezdését megsértve hagyta figyelmen kívül.

Az alperes elfogadta a felperes 2006. évi teljesítését, ugyanis kifogás nélkül befogadta a jelentéseket, a szerződést 2006. decemberében a felperes állítólagos szerződésszegésének ismeretében aláírta és nem állapított meg szabálytalanságot a szerződéses időszak ellenőrzése során. A teljesítés elfogadását a 15/F/1. alatt csatolt iratok bizonyítják. A teljesítésért pedig ellenszolgáltatás jár a Ptk. 198. § /1/ bekezdése és 201. § /1/ bekezdése alapján.

A bíróságnak a 2005. október 1-től 2005. december 31-ig terjedő szerződéses időszak értékelésénél figyelembe kellett volna vennie, hogy a jogszabály-változás csak 2006. január 1-én következett be, továbbá hogy az alperes az adatszolgáltatást elmulasztotta.

Elmaradt annak az értékelése, hogy az alperes megtévesztő magatartást tanúsított. Bár tudott arról az alperes, hogy nem történt meg a jogszabály betűjének megfelelő tájékoztatás, ennek következményét csak akkor vonta le, amikor a felperes felé teljesítenie kellett volna. Az egyeztetéseken másként viselkedett,

nyilvánvalóan azért, hogy a felperes folytassa a teljesítést. Az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 213. § /1/ bekezdését, mert annak ellenére, hogy a felperes teljesítését nem találták szerződésszerűnek és a felperes a teljesítés lehetetlenülésére is hivatkozott, nem vizsgálták az alperes magatartását.

A másodfokú bíróság nem oldotta fel azt az ellentmondást, hogy a 2006-os év vonatkozásában már 2006. január 1-én létrejött a szerződés - és csak írásba foglalására került sor 2006. december 8-án -, ugyanakkor a 2007-es év vonatkozásában a szerződés létrejöttének megállapítására nem került sor.

A biztatási kár feltételeinek vizsgálatakor a másodfokú bíróságnak értékelnie kellett volna, hogy az alperes annak ellenére érdeklődött még 2007. december végén is a szerződés aláírása iránt, hogy tudta, nem történt meg a biztosítottaknak a jogszabály szerinti tájékoztatása. Ezt a problémát pedig nem lehet a felperes önhibájára hivatkozással megkerülni.

A másodfokú bíróság „nem merítette ki” a fellebbezést a perköltség viselésével kapcsolatban sem. A peres felek részére megítélt ügyvédi munkadíjak között kirívó, nagyságrendi különbség van. Azt is sérelmezte a felperes, hogy a bíróság a viszontkereset vonatkozásában az alperesi álláspontot elfogadva meg nem határozható pertárgyértékkel számolt.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és arra a megállapításra jutott, hogy az nem jogszabálysértő.

Az Ebtv. 38/C. § /1/ bekezdéséből kitűnően az IBR célja az érintett biztosítottak egészségügyi állapotának, az általuk igénybe vett egészségügyi szolgáltatás hatékonyságának, minőségének és az ellátások szervezethezességének javítása, a felszabaduló források célszerű felhasználása. E célok elérése érdekében biztosítja az IBR az érintett biztosítottak egészségügyi ellátásának megszervezését, megfelelőségének és minőségének nyomon követését, az ellátásokról történő folyamatos visszacsatolást, az ellátást nyújtó egészségügyi szolgálatok munkájának koordinálását, valamint az egészségfejlesztési és prevenciós programok koordinálását. Ellátásszervezőnek az irányított betegellátás szervezésére vállalkozó, az OEP-pel szerződést kötő egészségügyi szolgáltató minősül (Ebtv. 38/C. § /2/ bekezdés). Az Eüak. 22/A. § és 22/B. § /1/-/3/ bekezdései értelmében az ellátásszervező meghatározott célokból jogosult személyazonosító adatok (TAJ-szám, nem, születési idő, elhalálozás időpontja, stb.), valamint meghatározott ellátási formákhoz kapcsolódó egészségügyi adatok kezelésére is.

Az Eüak. 22/B. § /4/ bekezdése szerint a fentebb írt egészségügyi és személyazonosító adatokat az OEP adja át az ellátásszervező

részére, az érintetteket azonban tájékoztatni kell az ellátásszervező részére történő adattovábbítás és az adattovábbítás elleni tiltakozás lehetőségéről is. Az Ebtv. 38/C.§ /7/ bekezdése akként rendelkezik, hogy érintett biztosítottak a háziiorvosi ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóhoz bejelentkezett biztosítottak közül azok minősülnek, akik az értesítésüket követő egy hónapon belül nem tiltották meg egészségügyi és személyes adataik ellátásszervező általi kezelését.

Az érintettek részére adott tájékoztatásról az Ebtv. 38/C. §-ának /8/ bekezdése, valamint az Eüak. 22/B. §-ának /6/ bekezdése tartalmaz rendelkezéseket. Míg az előbbi jogszabályhely szerint a háziiorvosi ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónak kell írásban tájékoztatnia a hozzá bejelentkezett biztosítottakat a névvel és címmel megnevezett ellátásszervezőhöz való csatlakozása szándékáról, az IBR céljáról, működéséről, lényeges tartalmi elemeiről, valamint arról, hogy az IBR-ben érintett biztosítottként való részvétel feltétele, hogy egészségügyi és személyazonosító adataik kezelését az ellátásszervező részére ne tiltsák meg, utóbbi jogszabályhely az ellátásszervező részére állapít meg kötelezettségeket. Kimondja, hogy az ellátásszervező adatkezeléséről, az adatkezelésre vonatkozó lényeges szabályokról az ellátásszervezőnek kell levélben az érintetteket tájékoztatnia és formanyomtatványon kell lehetőséget biztosítani arra, hogy nyilatkozhassanak, amennyiben nem járulnak hozzá adataik kezeléséhez.

A felperes nem vitatta felülvizsgálati kérelmében a megállapított tényállás azon elemét, mely szerint a 2006. január 1. és 2006. december 31. közötti határozott időtartamra szóló perbeli szerződés valójában 2006. január 1-én jött létre. A szerződés 5.) pontja előírja az ellátásszervező számára, hogy tájékoztassa a háziiorvosi ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatókat az Eüak. adatkezelési szabályairól és az azzal kapcsolatban rájuk háruló jogszabályi kötelezettségekről. A szerződés 10.2 pontja úgy rendelkezik, hogy a háziiorvosi ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatónak szükség szerint az ellátásszervező segítségével és együttműködésével kell tájékoztatni a bejelentkezett biztosítottakat az IBR-ban való részvételről, az annak keretén belül megvalósuló adattovábbításról, és az „ellátásszervező felelős azért, hogy az Eüak. 22/B. § /4/ bekezdésének megfelelően a biztosítottak értesítése megtörténjen”. A szerződés részét képező Útmutató IV/1. számú melléklete az adatkezelést megtiltó nyilatkozat szövegét tartalmazta.

Tény, hogy az érintettek a perbeli esetben egyáltalán nem kaptak levélbeli, illetve írásbeli tájékoztatást. A háziiorvosi rendelőkből kifüggesztett néhány soros hirdetés egyetlen mondatban az IBM - és nem az IBR - lényegét fogalmazta meg. Arról tájékoztatta a betegeket, hogy választott orvosuk megismerheti az egészségügyi ellátás során közölt adatokat és szót sem ejt az ellátásszervezőről

és annak adatkezeléséről, illetve nem biztosít lehetőséget arra, hogy az érintettek formanyomtatványon tilthassák meg az ellátásszervező adatkezelését.

A fentebb idézett jogszabályi és szerződésbeni rendelkezések alapján egyértelmű, hogy a felperes önmagában a 2006. január 1-én megkötött szerződés alapján nem vált jogosulttá arra, hogy a feladatának ellátáshoz szükséges egészségügyi és személyi adatokat kezelhesse. Az adatkezelési jogosultság megszerzéséhez a biztosítottak megfelelő - a tiltakozás lehetőségére is kiterjedő - tájékoztatására lett volna szükség, mely azonban nem történt meg és ennek jogkövetkezményét a felperesnek viselni kell. A megfelelő tájékoztatás hiánya miatt az alperes nem továbbíthatott adatokat a felperesnek és a felperes nem rendelkezhetett az Ebtv. 38/C. § /7/ bekezdésében meghatározott érintett biztosítottakkal. Ezért a felperes érintett biztosítottak és adatkezelési jogosultság hiányában ellátásszervezői feladatot nem láthatott el.

A Legfelsőbb Bíróság nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy az alperes a felperes ellenőrzése során tanúsított magatartásával, majd az ellátás szervezői szerződés 2006. december 8-án történt aláírásával elfogadta a felperes teljesítését. Ez ugyanis kizárt volt. Az IBR-ben való részvétel jogszabályi feltétele volt a fent kifejtettek szerint az, hogy a biztosítottak a jogszabály által előírt tájékoztatás után ne tiltsák meg adataik kezelését, e feltétel pedig a perbeli esetben nem állt fenn. A teljesítés elfogadása a jogszabályok kógens rendelkezéseivel lenne ellentétes, ezért nem merülhet fel, hogy az alperes akár ráutaló magatartással, akár kifejezett nyilatkozattal annak ellenére az IBR-ben tevékenységeket folytató ellátásszervezőnek ismerje el a felperest, hogy ennek jogszabályi feltételei hiányoznak.

A felülvizsgálati kérelemben írtakkal szemben az a Legfelsőbb Bíróság álláspontja, hogy az Ebtv. 38/C. § /3/ bekezdésében megjelölt valamennyi ellátásszervezői feladat ellátásához szükség volt az alperes adattovábbítására, és a felperes adatkezelésére. Ezt megerősíti az Ebtv. 38/C. § /1/ bekezdés a) pontjának az a rendelkezése, mely szerint az IBR az igénybevételi adatok alapján biztosítja az egészségügyi ellátás megszervezését, megfelelőségének és minőségének nyomon követését. A betegút követés, mint súlyponti elem mellett az ellátásszervezés, koordinálás, a különböző betegforgalmi adatok és statisztikai adatok elemzése, a szakmai protokollok alkalmazása egymással szorosan összefüggő, egymásra épülő és egymást kiegészítő műveletek, melyek az adatok ismeretében, az adatok kezelése útján és az adatfeldolgozás eredményének felhasználásával tudják hatékonyan szolgálni az IBR működési céljának elérését. Ezt az álláspontot foglalta el az Alkotmánybíróság is 36/2007//VI.6./ ÁB határozatának III/2.3. alpontjában.

Nincs jelentősége egyébként a jogvita elbírálása szempontjából annak, hogy az IBR célja adatkezelés hiányában megvalósítható lett volna-e, kizárólag annak van jelentősége, hogy a jogszabály erről miként rendelkezett. Mivel pedig a felperes az IBR-ben ellátásszervezői tevékenységet a jogszabály rendelkezései alapján nem láthatott el, annak vizsgálatára sem volt szükség, hogy az alperes végzett-e olyan számításokat, melyek alapján a megtakarítás felperesre eső része meghatározható lett volna. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy egyébként a felperes a 2006. IV. negyedévre vonatkozó prevenciós jelentésében, majd azt követően is több alkalommal maga állította, hogy az alperes adatszolgáltatásának hiányában sem a betegút elemzését, sem a hibák feltárását nem tudja elvégezni (21/F/35., F/37., stb.) iratok).

Mindezek alapján azt kell megállapítani, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a felperes elsődleges és másodlagos keresete alaptalan és az e kereseti kérelmeket elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

Egyetért a Legfelsőbb Bíróság a Ptk. 6. §-án alapuló kereseti kérelem elutasításával is. Az utaló magatartásért való helytállási kötelezettség fennállásához az is szükséges, hogy a károsult jóhiszemű legyen és önhibáján kívül, saját közrehatásának hiányában érje valamely károsodás. A felperes viszont ismerte a jelen perben irányadó jogszabályok 2006. január 1-től hatályos rendelkezéseit, melyek 2007-ben is hatályosak voltak, ennek ellenére, jóhiszeműnek nem minősíthető módon járt el ellátásszervezőként. Ezért e magatartásának kockázatát viselnie kell, önhibáján kívüli károsodásra nem hivatkozhat és kártalanítási igényt nem érvényesíthet az alperessel szemben a Ptk. 6. §-a alapján.

Tény, hogy a Ptk. 4. § /1/ bekezdése alapelvi szinten írja elő a felek együttműködési kötelezettségét, a Ptk. 205. §-ának /3/ bekezdése és 277. § /4/ bekezdése pedig kimondja, hogy a feleknek már a szerződéskötést megelőzően tájékoztatniuk kell egymást, és mind a szerződés megkötésénél, mind a szerződés teljesítésénél együttműködésre kötelesek. A felperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett 21. sorszámú előkészítő iratában rámutatott arra, hogy az alperes 2007. év folyamán tanúsított magatartása a Ptk. e rendelkezéseinek nem felelt meg, és a tájékoztatási együttműködési kötelezettség megszegése miatt kérte az alperes kártérítési felelősségének megállapítását. Ezt a kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította, a felperes pedig ezt sem fellebbezésében, sem felülvizsgálati kérelmében nem sérelmezte. A másodfokú bíróság nem vizsgálta, nem is vizsgálhatta, hogy az alperes megsértette-e a Ptk. e rendelkezéseit, és mivel a felülvizsgálati kérelem tárgya a jogerős ítélet, a tájékoztatási-együttműködési kötelezettség megsértésének vizsgálatát a Legfelsőbb Bíróság sem végezhette el.

A felülvizsgálati kérelem sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták az alperes magatartását, de ennek tisztázását kizárólag annak megállapítása érdekében tartotta volna szükségesnek a felperes, hogy teljesítését az alperes magatartása lehetetlenné tette el. Rámutat a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során 15/F/1. szám alatt csatolt iratában hivatkozott arra, hogy az alperes felelős teljesítésének lehetetlenüléséért, ugyanis az alperes nem szolgáltatott adatokat a felperesnek, mint ellátásszervezőnek. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint emiatt azért sem merülhetett fel a felperesi teljesítés lehetetlenülése, mert az Eüak. 22/B. § /4/ és /6/ bekezdésének értelmében az adattovábbításra csak az érintettek megfelelő - a perbeli esetben elmaradt - tájékoztatása esetén, azt követően kerülhetett volna sor. Önmagában emiatt alaptalannak kell tekinteni a Pp. 213 § /1/ bekezdésének megsértésére való hivatkozást is.

Az elsőfokú ítéletben jogszabálysértés nélkül megfelelő indoklás alapján marasztalta a bíróság a felperest perköltségekben, és helyesen számolt a viszontkereset vonatkozásában meg nem határozható pertárgy értékkel, így nem jogszabálysértően hagyta helyben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezését, bár ennek indokolása elmaradt.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért köteles viselni saját felmerült perköltségét, továbbá köteles megfizetni az alperest megillető, a kifejtett ügyvédi munkára figyelemmel mérsékelt, de ÁFA-val növelt összegű felülvizsgálati perköltségét a Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ és /6/ bekezdése alapján.

A felülvizsgálati eljárásban a vitatott értékre tekintettel, a felperesnek 2.500.000 Ft felülvizsgálati illetéket kellett volna felülvizsgálati kérelmén lerónia, de csak 36.000 Ft illetéket rótt le, majd kérelme alapján a Legfelsőbb Bíróság illetékfeljegyzési jogban részesítette. A le nem rótt 2.464.000 Ft felülvizsgálati illeték megfizetésére a Legfelsőbb Bíróság a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése alapján kötelezte a felperest.

Budapest, 2011. február 8.

.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró